

4. Колосніченко М. В., Процик К. Л. *Мода і одяг. Основи проектування та виробництва одягу.: навч. посіб. Київ : КНУТД, 2011. 238 с.: іл.*

Ольга Мархель
(Полтава, Україна)

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНО-ІСТОРИЧНИХ ПЕРЕДУМОВ НА РОЗВИТОК НАПРЯМІВ ДИЗАЙНУ ПЕРІОДУ 50-Х РОКІВ ХХ СТ.

У роботі проаналізовано соціально-історичні передумови розвитку напрямів дизайну періоду 50-х років ХХ ст. Розглянуто вплив руху бітників на світ моди, на створення нових стилів і різних течій мистецтва. Особливу увагу приділено аналізу виникнення та розвитку стилю «New Look» в жіночій та чоловічій моді.

Ключові слова: *стиль «New Look», стиль ретро в одязі, бітники, силует пісочного годинника.*

Першим фактором соціально-історичних передумов розвитку напрямів дизайну періоду 50-х років ХХ ст. стає «холодна війна» – термін, яким заведено позначати період у світовій історії з 1946 р. по 1989 р., що характеризується протистояння двох політичних і економічних наддержав – СРСР і США, які є гарантами нової системи міжнародних відносин, створеної після Другої світової війни. Відносини між СРСР і США були неоднозначними, і між країнами спалахували конфліктні ситуації. Проте в другій половині 1980-х рр., коли при владі в СРСР стояв Горбачов, а США управляв Рейган, «холодна війна» поступово зійшла нанівець. Остаточне її завершення відбулося в 1991 р., разом із розпадом Радянського Союзу.

Період «холодної війни» був вельми гострим не тільки для СРСР і США. Загроза Третьої світової війни з використанням ядерної зброї,

*Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю
«Дизайн-освіта майбутніх фахівців: проблеми та перспективи»*

розкол світу на два протиборчі табори, гонитва озброєнь, суперництво у всіх сферах життя тримали в напрузі все людство протягом кількох десятиліть.

Другим фактором стає поява руху бітників які створили свій світ моди, що дає вплив на створення нових стилів та різних течій мистецтва, що впливає на подальший людський розвиток та культуру. Бітники – це стереотип мас-медіа, що використовувався в 1950-х – 1960-х рр. для позначення представників бітництва. Вживався як похідне від назви біт-покоління («розбите покоління»), схарактеризованого в статтях кінця 40-х років письменником Джеком Керуаком [1].

Примітно, що Чарльз Уїлс, в книзі «Америка в 1950-ті» дав уже нове, відмінне від вищевказаного визначення «бітника» – він відзначав, що зазнавши видозмін від «асоціальності» до «дивацтва», спосіб життя типового представника біт-покоління відповідно змінився і саме ставлення до останнього також – до кінця 50-х, за твердженням Уїлса, під словом «бітник» стали розуміти образ молодого людини в чорному светрі з високим коміром і з беретом на голові, що тинявся в районі пошарпаних кав'ярень і грав на бонго.

Пол Гормон додає, що зовнішній вигляд бітників багато в чому асоціювався зі студентами академій мистецтв, які часто були фанатами джаз-музики, яка перебувала на піку популярності в пізні 50-ті. Генрі Дріббл зазначає, що бітники-чоловіки виглядали як молоді англійські вчителі, а образ жінок віддавав легкою готикою. Дівчата носили чорне, знову ж таки, колготки і аналогічні тони макіяжу. Для жіночої статі були характерні трико, светри (в тому числі в'язані), довгі спідниці, капрі.

Вироблений бітниками стиль справив великий вплив на формування гардеробу готів. Через більш ніж п'ятдесят років він знову став актуальним – американський дизайнер Марк Джейкобс (бренд «Marc

Jacobs») у 2008 р. представив осінню колекцію одягу, натхненну модою 50-х і 60-х. До Джейкобса популяризуванням бітників займався не менш відомий французький модельєр Ів Сен-Лоран (бренд «Yves Saint Laurent») [2]. Стереотипізований і широко розрекламований образ бітників, включаючи їх специфічну манеру одягатися і говорити, мав певний вплив на кінематограф кінця 50-х – 60-х років і відбився в багатьох фільмах і мультфільмах цього часу. А ставши класичним, час від часу використовується і по сьогоднішній день [3].

Мода в 50-х роках була захоплюючою і різноманітною. З'явилися нові кольори, свіжі силуети і різні варіанти стилю для різних особистостей. Основні напрями дизайну десятиліття містили сукні з затягнутою талією, спідниці-олівці, спідниці-пуделі, одяг з gingham і горошок, обрізані светри та кардигани і багато іншого. Ключовою формою десятиліття був жіночий, перебільшений силует пісочного годинника. Стиль ретро в одязі 50-х тісно асоціюється з ім'ям Крістіана Діора, який в 1947 р. випустив колекцію одягу, яка поклала початок новому напрямку високої моди [4].

Плечі знову стали округлими, талія – тонкою, високий бюст не тільки не приховували, а й підкреслювали. Сумочки, рукавички, капелюшки, витончені тифельки і прикраси стали предметом особливої уваги. На сукні нового покрою йшли десятки метрів тканини. Цей новий стиль отримав говорить назва «New Look».

Ретро 50-х років можна по праву назвати модним ренесансом. Повертаються м'які силуети, різноманіття і достаток тканин. Феміністкам співчують, серед яких і англійський депутат Мейбл Райділг, оголосили новий силует регресивним і схожим на пташок в золотих клітках [8]. Але ж жінки тієї епохи і так втомилися бути сильними і відстоювати себе за роки війни! Їм так хотілося відчути себе захищеними, зніженими та

улюбленими, ні за що не відповідати і балувати себе вишуканими жіночними нарядами.

Минуло кілька років, і стиль «New Look» став чимось звичним, символом благополуччя і любові до життя, елегантності та жіночності. Дами з вишуканого товариства по 7 разів на день з'являлися в нових образах. Змінювалося все, починаючи сукнею і закінчуючи шпилькою в зачісці або новим кольоровим штрихом в макіяжі. Жіночі журнали були справжніми путівниками по стилю і етикету. Вони допомагали підбирати ретро сукні 50-х, робити зачіски, накладати макіяж, давали поради щодо вибору парфумів і вчили поводитися в тій чи іншій ситуації.

На домашній обід найкраще підходило велюрова сукня з вузькою спідницею, замшеві туфельки-човники та панчохи. Дамам, які збиралися в гості, пропонувався, наприклад, ансамбль з сірого фланелевої сукні, пальто, витонченого капелюшка, сірих замшевих рукавичок, лакованої сумочки і парасольки того ж кольору. Справжні леді 50-х років повинні були неухильно дотримуватися букви цього своєрідного модного закону.

Повсякденним одягом модниць того часу були сукні-сорочки та костюми-двійки з спідницею в складку. Нитка перлів в епоху економічного дива стала не тільки доступною, але і дуже модною шийною прикрасою. На неофіційні зустрічі з задоволенням одягали приталені костюми з вузькою або, навпаки, дуже широкою спідницею, яку підтримувала пишна нижня. Із задоволенням носили сукні в горох [6]. Жіноче взуття протягом 50-х років було різноманітним. Було взуття на підборах, балетки, сандалі та навіть кросівки.

Акcesуари Ladylike – це запорука чудового стилю 50-х років. Рукавички, сумочки у вінтажному стилі, перлинні прикраси, шарф із шовку та шифону, це показ достатку та представлення себе суспільству як жінка яка досягає своєї мрії.

Субкультура rockabilly 1950-х років базувалася на однойменному музичному жанрі. Стил, який поєднував елементи рок-н-ролу з музикою кантрі, був дуже популярним у той час, особливо у підлітків. Завдяки цій популярності рокабілі та його послідовники незабаром виробили естетику підпису. Мода для жінок субкультури полягала в суміші стилів pin-up і swing look. Таким чином, багато дівчат-рокабілі носили приталені спідниці-олівець, спідниці-пуделі, бюстгальтери з кулями тощо [5].

У 1950-ті чоловіки увійшли в костюмах світлих тонів. Демократизація – загальна тенденція десятиліття. Мільйони американців наслідували свого нового ідола-кумира зі світу кіно. Так Кларк Гейбл, знявшись у фільмі «Це трапилося одної ночі» без сорочки, з голим торсом, на кілька років знизив продажі нижніх сорочок (майок) – герой Гейбла розривав на собі сорочку і глядачі бачили, що майки під нею немає. Трохи пізніше з подачі Джеймса Діна і Марло Брандо тисячі американських чоловіків почали носити футболки з коротким рукавом в якості спортивного одягу, а не білизни. Особливо популярним був комплект зі світлої футболки і блакитних джинсів.

Поява синтетичних тканин, які легше прати і прасувати, з 1950-х рр. призвело до звичаю щодня міняти сорочки. Сорочки, які носили з модними піджаками, могли бути облягаючими, але більшість чоловіків як і раніше віддавали перевагу сорочкам класичного крою. Форма коміра змінювалася незначно від року до року: з кінця 1940-х і на початку 1950-х рр. в моді були коміри з широко розставленими кінцями, в 1950-1960-х рр. високі з заокругленими кінцями. У це десятиліття в Америці були популярні сорочки з коротким рукавом з яскравих тканин з декоративним набивним малюнком для пляжу або відпочинку на курорті.

Класичним чоловічим одягом того десятиліття можна назвати великі м'які костюми:

– об'ємний піджак, трохи затягнутий в області живота, двобортний або однобортний;

– широкі штани зі складками і завищеною лінією талії, часто з манжетою по низу.

Образ радянського чоловіка доповнювала світла однотонна сорочка і вузька краватка. Крім того, сорочки були в моді в смужку і дрібну клітинку. Останню часто носили з засуканими рукавами і заправленої «міхуром». Цікавою моделлю можна вважати сорочку з контрастного кольору коміром та манжетами на рукавах. Популярними були кепки, військові кашкети, іноді м'які фетрові капелюхи, взимку – хутряні шапки. Товсте ватяне драпове пальто виготовлялось з жорсткого шинельного сукна, тому було важким і громіздким. Лише до кінця десятиліття стали з'являтися полегшені варіанти верхнього одягу [7].

Завдяки чоловічій моді, було створено нові жіночі образи та сучасні стилі, які на сьогоднішній день можна бачити на показ мод та в повсякденному житті. Також багато речей було перейнято та деформовано під жіночу моду та силует, такі як чоловіча класична сорочка, стала невід'ємною частиною жіночого одягу для офісу, а також відбулась трансформація в плаття з різними деталями та рельєфами. Класичні чоловічі штани та піджак 50-х років є жіночою класикою сьогоднішніх днів, це стало розвитком стилю «унісекс» з 1960-х років.

50-ті роки показали себе з нової сторони із новими технологіями та модою, всі нові твори дизайнерів було видно у фільмах, що показувало велику аристократичність та достаток. Тому кращий спосіб побачити відомі твори художників-модельєрів стилю «New Look» є перегляд фільмів, що відображає певний період історії та життя людей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бітники – перші неформали в житті та літературі.
URL: <http://litakcent.com/2008/01/29/jevhenija-kovalevska->

*Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю
«Дизайн-освіта майбутніх фахівців: проблеми та перспективи»*

- [bitnyky-pershi-neformaly-v-zhytti-ta-literaturi/](#) (дата звернення: 09.10.2022).
2. Бім-покоління URL: <https://www.wikiwand.com/uk/Бім-покоління> (дата звернення: 09.10.2022).
  3. Рух бітників – історія і творчість бім-покоління. URL: <http://jak.koshachek.com/articles/ruh-bitnikiv-istorija-i-tvorchist-bit-pokolinnja.html> (дата звернення: 09.10.2022).
  4. Стиль 50-х років в одязі: втілення елегантності та жіночності. URL: <https://101oblik.ru/history/style-i-moda-50h-godov.html> (дата звернення: 10.10.2022).
  5. Стиль New Look в жіночому одязі. URL: <https://fashionapp.ru/modnye-sovety/stil-nyu-luk-v-zhenskoj-odezhde.html> (дата звернення: 10.10.2022).
  6. З силуета стиля New Look: история и современность. URL: <https://trendy-u.com/kak-odevatsya/new-look-istoriya-sovremennyi-platya-yubki-foto/> (дата звернення: 09.10.2022).
  7. Яка вона, чоловіча мода 50-х років? URL: <https://tkaner.com/stil/moda-50-h-godov-muzhchiny/> (дата звернення: 09.10.2022).
  8. New Look. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/New_Look (дата звернення: 11.10.2022).

Альона Савдід
(Полтава, Україна)

РОЗРОБКА КОЛЕКЦІЇ СУЧАСНОГО ОДЯГУ НА ОСНОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ АРХІТЕКТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

У роботі проаналізовано роботи дизайнерів, які використовували як джерело натхнення архітектурні мотиви стилю модерн, розглянуто характерні стилістичні ознаки стилю модерн. Особливу увагу приділено найбільш яскравим прикладам архітектури модерну – будівлям Антоніо Гауді.

Ключові слова: *трансформація архітектурних джерел, колекція одягу, стиль модерн, роботи Антоніо Гауді.*

За допомогою моди одяг дає можливість кожному з людей, які живуть на нашій планеті без слів донести до оточуючих деяку інформацію про свою особистість, а також про власне положення в

*Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю
«Дизайн-освіта майбутніх фахівців: проблеми та перспективи»*